

Türkiye Cumhuriyeti ve Belarus Cumhuriyeti
arasında
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına
İlişkin Anlaşma

Türkiye Cumhuriyeti ve Belarus Cumhuriyeti bundan sonra Taraflar olarak anılacaklardır.

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımlarıyla ilgili olarak, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımların tabii olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabii tutulmasının arzu edileceğini kabul ederek, ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması için bir anlaşmanın imzalanması kararıyla,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından;

1. "Yatırımcı" terimi:

(a) her bir Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde ticari ve/veya yatırım faaliyetleri amacıyla kurulmuş ve merkezi o Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar veya iş ortaklıklarını ifade eder.

2. "Yatırım" terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olmak kaydıyla, her türlü mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla beraber özellikle aşağıdakileri kapsar:

(a) hisse senetleri, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(b) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya mali değeri olup kanunen ifa edilebilen ve bir yatırımla ilgili diğer haklar,

(c) taşınır ve taşınmaz mallar, ile diğer mülkiyet hakları ve diğer benzer haklar,

(d) telif hakkı, patent, lisans, sınai tasarım, teknik proses ve marka, pestemaliye, know how gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları,

(e) doğal kaynakların aranması, işlenmesi, istihracı, işletilmesi dahil olmak üzere her bir Tarafın ülkesinde kanun ya da sözleşme ile verilmiş is imtiyazları.

3. "Hasılatlar" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmayacak şekilde kar, faiz ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" terimi:

Türkiye Cumhuriyeti bakımından: kara, iç denizler, ülke denizleri ve komşu ülkelerle Türkiye Cumhuriyeti arasında karşılıklı anlaşmayla belirlenmiş ve uluslararası hukuka göre üzerinde egemenlik hakları ve yargılama yetkisi bulunan deniz alanını ifade eder.

Belarus Cumhuriyeti bakımından: Belarus Cumhuriyetinin uluslararası hukuka göre egemenlik haklarını veya yargılama yetkisini kullandığı kara ve iç denizleri ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Tesviki ve Korunması

1. Her bir Taraf kendi ülkesinde yatırımlara ve ilgili faaliyetlere, benzer durumlarda herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına, kendi kanun ve nizamları çerçevesinde göstereceği muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde, izin verecektir.

2. Taraflardan her biri kurulmuş olan bu yatırımlara benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımları veya herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, o muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Tarafların, yabancıların ülkeye giriş, geçici ikamet ve istihdamı ile ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak;

(a) Taraflardan her birinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden Tarafın yatırımcısının önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu bir yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir.

(b) bir Tarafın yürürlükteki kanun ve nizamlarına uygun olarak kurulan ve diğer Taraf yatırımcılarının yatırımları olan şirketler sectikleri idari ve teknik personeli tabiyetlerine bakılmaksızın istihdam etmeye mezun olacaklardır.

4. İşbu Maddenin hükümleri, Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır:

- (a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliği, bölgesel ekonomik teşkilat, ortak pazar veya benzer uluslararası anlaşmalar,
- (b) tamamen veya esas olarak vergilendirmeye ilişkin olanlar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, yürürlükteki mevzuata ve bu Anlaşmanın II'nci Maddesinde belirtilen genel prensiplere uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında yeterli, etkin tazminat ödenmedikçe kamulaştırılmayacak devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere maruz bırakılmayacaktır.
2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihten önceki gerçek değerine esit olacaktır. Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve madde IV paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.
3. Yatırımları, diğer Tarafın Ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Tarafca kendi yatırımcılarına ya da herhangi üçüncü bir Ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tabi tutulacaklardır.

MADDE IV

Ülkesine İade ve Transfer

1. Taraflardan her biri, iyi niyetle bir yatırımla ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarı yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir:
- (a) hasılatlar,
- (b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,
- (c) madde III çerçevesinde tazminat,
- (d) yatırımlarla ilgili borçlardan kaynaklanan faiz ödemeleri ve geri ödemeler,
- (e) diğer Tarafın Ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izni almış olan bir Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,
- (f) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimi üzerinden ya da yatırımcı ile ev sahibi Taraf arasında aksine bir anlaşma yapılmadığı takdirde transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1. Eger bir Taraf yatırımcısının yatırımı ticari olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigorta edilmişse, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen her türlü halefiyeti diğer Tarafa tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Bir Taraf ile sigortalayan arasındaki uyumsuzluklar, bu Anlaşmanın VII. Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE VI

Diğer Kuralların Uygulanması

Eger Taraflardan herhangi birinin mevzuatı, bir yatırım izni ya da Taraflar arasında bu Anlaşmaya ilave olarak uluslararası hukuk çerçevesinde mevcut veya ileride oluşabilecek yükümlülüklerin diğer Tarafın yatırımcılarına ait yatırımlarına veya ilgili faaliyetlerine, işbu Anlaşmada mevcut hükümlerden daha elverişli genel veya özel hükümler içeriyorsa, bu hükümler, daha elverişli oldukları ölçüde bu Anlaşmanın üstünde uygulanacaktır.

MADDE VII

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyumsuzlukların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasında o yatırımcının bir yatırımı ile ilgili uyumsuzluklar, yatırımcı tarafından ayrıntılı bilgi içerecek şekilde ve yazılı olarak yatırım yapılan Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu tür uyumsuzlukları, mümkün olduğunca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Eger uyumsuzluklar, birinci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; uyumsuzluk, yatırımcının secebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir:

(a) her iki Tarafın da bu Merkeze üye olmaları halinde, Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasında Yatırım Uyumsuzluklarının Çözümü Sözleşmesi ile kurulmuş olan Uluslararası Yatırım Uyumsuzlukları Çözüm Merkezi (ICSID),

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir hakem-mahkemesi (UNCITRAL),

(c) Paris Uluslararası Ticaret Odası hakem mahkemesi,

(d) Uyuşmazlığa taraf olan Tarafın yetkili adli mahkemeleri. Ancak, uyuşmazlığı bu mahkemelere getiren yatırımcı, işbu Maddenin (a), (b) veya (c) paragraflarında belirtilmiş olan uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden yalnızca birine, bir yıl içerisinde nihai kararın alınmamış olması halinde başvurabilir.

3. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her iki Taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VIII

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar arasında çıkacak işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanması ile ilgili uyuşmazlıklar, mümkün olduğunca diplomatik kanallarla çözümlenecektir. Akit Tarafların, uyuşmazlığın ortaya çıkmasından itibaren altı ay içinde sözü edilen yöntemle anlaşmaya varamamaları durumunda, herhangi bir Akit Tarafın talebi üzerine, uyuşmazlık üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2. Her bir Taraf talebin alınmasından itibaren iki ay içinde, birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirlenen süre içinde bir hakem tayin edemezse, diğer Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, seçimlerinden itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı, Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından secilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin ikinci üçüncü paragraflarında belirtilen konularda görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının secildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın sağlanamaması halinde, Tahkim Heyeti, uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edebilir.

6. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın secildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Heyeti -hangisi daha sonra gerçekleşirse- duruşmaların bittiği tarihte veya son beyanlardan sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alacaktır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Taraflarca esit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eger bir uyumsuzluk, bu Anlaşmanın VII. Maddesi uyarınca bir uluslararası hakem mahkemesine sunulmuş ve hala orada çözüm beklemekte ise, aynı konudaki bir uyumsuzluk işbu madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası hakem mahkemesine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemecektir.

MADDE IX

Yürürlüğe Girme

1. Taraflardan her biri diğer Tarafa, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için öngörülen işlemlerin tamamlandığını yazılı olarak bildirecektir. Anlaşma, bu iki bildirimden daha sonra yapıldan otuz gün sonra yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin ikinci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe girme tarihinde mevcut olan yatırımlara uygulanacağı gibi, bundan sonra yapılan veya gerçekleşen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın I - VIII Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Minsk da, 8 Ağustos 1995 tarihinde Türkçe, Belaruşca ve İngilizce dillerinde, hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

Yorumda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Adına

Erdal İNÖNÜ
Dışişleri Bakanı

Belarus Cumhuriyeti
Adına

Uladzimir SYANKO
Dışişleri Bakanı